

نقش هنر در آموزش پزشکی تاکید بر آموزش علوم انسانی پزشکی با استفاده از هنر

موجود در حرفه خود را در نظر بگیرند و راجع به ماهیت مقدس پزشکی به عنوان یک حرفه تأمل نمایند. آموزش علوم انسانی به دانشجویان کمک می کند تا پزشکان بهتری شوند. واژه "بهتر" بخش اخلاقی و عملی را بیان می کند، اخلاق حرفه ای دو بعد علمی و احساسی (هنری) دارد به عبارت دیگر اگر این مفاهیم به پزشکان جوان آموخته شود آنها بهتر از بیماران خود مراقبت می کنند چرا که نوع دوستی همراه با مسئولیت پذیری را به جای نفع شخصی در مواجهه با بیماران در نظر دارند. از طرفی در برنامه درسی پنهان بخش های بالینی که معمولاً تحقیر دانشجویان در آن به چشم می خورد، مفاهیم انسانی مانند تکیه گاهی برای پرورش وضعیت احساسی یادگیرندگان عمل می نماید. ماموریت نهایی علوم انسانی در آموزش پزشکی کمال می باشد و هدف این ادغام رسیدن دانشجویان پزشکی به کمال انسانی است. علوم انسانی به دانشجویان کمک می کند تا قلب های خود را به سوی اصولی مانند همدردی، احترام، آگاهی فردی و تفکر باز نمایند. همانگونه که نظامی در مثنوی مخزن الاسرار می گوید:

عمر به خشنودی دلها گذار

تا ز تو خشنود شود کردگار

دردستانی کن و درماندهی

تات رسانند به فرماندهی

گرم شو از مهر و زکین سرد باش

چون مه و خورشید جوانمرد باش

وقتی سخن از حرفه های پزشکی به میان می آید ذهن انسان بیشتر به ویژگی های مبتنی بر فضیلت مثل نوع دوستی، اعتماد، صداقت، تعهد به عدالت اجتماعی و سایر ارزش های اخلاقی معطوف می گردد. در این راستا فرهنگ اسلامی ایرانی از دانش آموختگان علوم پزشکی انتظار دارد که با رفتاری انسانی و خلقی خوش با مراجعه کنندگان برخورد نمایند و در محیطی همراه با اعتماد متقابل ارائه خدمات کنند. اصطلاح "علوم انسانی پزشکی" به اندازه کلمه "علوم پزشکی" گسترده است و مفاهیم بسیاری را در بر می گیرد. علوم انسانی پزشکی یک مفهوم بین رشته ای است و روابط انسانی متقابل بین بیماران، اعضای حرفه پزشکی و محیط اجتماعی که در آن زندگی و کار می کنند را می سازد. علوم انسانی پزشکی از سه جزء اخلاق زیستی، اخلاق بالینی و مردم شناسی پزشکی تشکیل شده است و ساختاری زمینه ای از فلسفه و هنر بویژه ادبیات، هنرهای تجسمی و نمایشی است که به جوهره اساسی پزشکی نفوذ کرده است. در مقابل علوم پزشکی، تاکید علوم انسانی بیشتر بر معنا سازی است تا سنجش. به عبارتی علوم انسانی پزشکی دانشجویان را به گونه ای برای مشاغل مراقبت سلامت آموزش داده و آماده می کند که نه تنها از نظر علمی پایه مستحکمی داشته باشند (پزشکانی انسانی، حساس و اخلاقی باشند) بلکه در شغل پزشکی خبره هم باشد یعنی هنر ارزیابی قضاوت بالینی را به خوبی فرا گرفته باشد. دانشجویان موقعیتی پیدا خواهند کرد که درباره عمیق ترین مفاهیم سلامت و بهبودی اندیشه نمایند، موارد اخلاقی و معنوی

نوع آموزش، تبدیل دانشجویان به متخصصان هنری نیست، در عوض، ارتقاء آموزش خلاقانه و فعال می باشد.

پزشکانی متخصص و خیره

امروزه دانشجویان پزشکی نسبت به این مفاهیم ناآشنا هستند و این امر باعث می شود که آنها نسبت به محیط و فرهنگ پزشکی بی توجه باشند و مفاهیمی مانند فردی گرایی، شک و تردید، قدرت و مدرک برای آنها مهم شود و ناهنجاری هایی در ارائه مراقبت های بهداشتی فعلی بوجود آورد. امید است با گنجاندن این مفاهیم در برنامه آموزشی رسمی و در عین حال سبک مبتنی بر هنر بتوان ادغام مفاهیم علوم انسانی را در آموزش پزشکی در دانشگاه های سراسر کشور اجرایی نمود تا دانشجویان تخصص و مهارت را در دروس علوم پزشکی به ذهن بسپارند و به کار گیرند و همراه با آن رفتار و مراقبت را در دروس علوم انسانی و هنر بطور عینی معتقد شوند و با اعتقاد قلبی اجرا نمایند.

هر که به نیکی عمل آغاز کرد

نیکی او روی بدو باز کرد

گنبد گردنده ز روی قیاس

هست به نیکی و بدی حق شناس

اهمیت هنر در آموزش پزشکی

سال هاست که اهمیت نقش هنر در آموزش پزشکی بر متخصصان آموزش پزشکی روشن و مستدل شده است. هنر در آموزش پزشکی استفاده ابزاری (instrumental) و غیر ابزاری (non instrumental) دارد: منظور از استفاده ابزاری از هنر یعنی در شغل و تخصص آینده دانش آموخته به کار می آید، یعنی هم در خدمات رسانی به دیگران و هم محافظت از فرسودگی شغلی و منظور از کاربرد غیر ابزاری تکامل شخصی می باشد. به عبارتی مفهوم هنر پزشکی آن است که به کمال شخصی، روش های جدید فکر کردن و فراتر از دیدگاه پزشکی (کمال گرایی) منجر می شود. مطالعات سایر کشور ها نشان داده است، با استفاده از هنر به بهترین نحو می توان علوم انسانی را آموزش داد. نتایج بررسی متخصصان آموزش نشان داده است که آموزش خوب، مخلوط ماهرانه ای از عناصر هنری و علمی است و همچنین سطح یادگیری بهتر و عمیق تر می باشد. متخصصان آموزش، ادغام هنر را در آموزش بسیاری از رشته ها پیشنهاد کرده اند. هدف اصلی این

شاپ

در شماره بعدی می خوانید:

یادگیری چهره به چهره پلکانی

صاحب امتیاز: دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

مدیر مسئول: آقای دکتر کاظم قائمی

سردبیر: آقای دکتر فرشید عابدی

مدیر اجرایی: خانم دکتر ریحانه هوشیار

نویسندگان این شماره: دکتر فرشید عابدی، دکتر خدیجه فرخحال

ویراستار ادبی: آقای دکتر محمد اسماعیل حنفی بجد